

Concept

Startnotitie Dorssewaard

Resultaat ambtelijke voorverkenning
Voorstel verdere planvorming

Roswitha van Zon

Korte Ouderkerkerdijk 7
Amsterdam
Postbus 94370
1090 GJ Amsterdam
T 0900 93 94 (lokaal tarief)
F 020 608 39 00
KvK 41216593

www.waternet.nl

11 januari 2013

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Beschrijving plangebied	5
1.2	Voorgaande vaststelling peilen en waterinrichting	6
2	Voorverkenning	7
2.1	Peilen en peilafwijkingen	7
2.2	Wateroverlast (NBW)	7
2.3	Wateraanvoer en –afvoer	7
2.4	Grondwater	8
2.5	Waterkwaliteit en ecologie	8
2.6	Beheer en onderhoud	8
2.7	Ruimtelijke omgeving	8
2.8	Communicatie	9
2.9	Samenvatting opgaven in de polder Dorssewaard	9
3	Vervolgproces	11
3.1	Communicatie	11
3.2	Planning	11
3.3	Financiën	12
Bijlage 1	Deelnemers ambtelijke voorverkenning	13
Bijlage 2	Beleid	14
Bijlage 3	Kaarten gebied	16

1 Inleiding

Voor plannen voor het waterbeheer in het landelijke en stedelijke gebied is afgesproken, net als bij dijkreconstructies, eerst een startnotitie op te stellen. Een dergelijke startnotitie gaat over de keuze voor: het nemen van alleen een peilbesluit, of het opstellen van een beperkt watergebiedsplan, of het opstellen van een regulier watergebiedsplan¹. Er wordt daarbij een gebiedsgerichte aanpak gevolgd.

Deze startnotitie bevat een voorstel voor de aanpak van het proces en een planning van het watergebiedsplan Dorssewaard. Het vigerende plan is een van de laatste watergebiedsplannen van de "eerste generatie".

Om deze startnotitie op te stellen is een ambtelijke voorverkenning uitgevoerd. De conclusies van deze voorverkenning staan beschreven in hoofdstuk 2.

Conclusie van de voorverkenning is dat het accent van het watergebiedsplan Dorssewaard zal liggen op:

- completeren modellering op het gebied van wateroverlast (NBW), het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR), en afvoermiddel (in het kader van provinciaal beleid)
- aanpak beheerknelpunten (exploitatie)

Er worden beperkt investeringen verwacht.

Aan het einde van hoofdstuk 2 staat een samenvattende tabel met daarin de geconstateerde opgaven in de polder.

1.1 Beschrijving plangebied

De polder Dorssewaard heeft een oppervlak van circa 125 ha en valt geheel binnen de gemeente Stichtse Vecht in de provincie Utrecht. Zie voor kaarten bijlage 3.

De polder heeft voornamelijk een agrarisch gebruik en heeft overwegend de functie landbouw met natte natuurwaarden (WBP 2010 – 2015). Het dorp Vreeland valt gedeeltelijk binnen het plangebied.

De bodem van de polder bestaat uit klei. De maaiveldhoogtes van de polder bevinden zich tussen circa NAP +0,20 en NAP -1,00 m .

In het westen en noorden van het plangebied ligt de Vecht, in het zuiden oosten ligt de Wijde Blik en in het noord oosten het Hilversums kanaal.

Momenteel kent de polder 4 peilvakken: Hoge Zijde; Hoge Beek, Lage Beek en Groot Kantwijk. Er bevinden zich 2 hoofdwatgangen: Hoge Beek en Lage Beek. De polder wordt gevoed door verschillende particuliere inlaten en 1 inlaat bediend door Waternet.

---

¹ In het waterbeheerplan AGV staan de inhoud en processtappen van een watergebiedsplan omschreven. Belangrijk is dat een zorgvuldige belangenafweging wordt gemaakt tussen alle waterbelangen (kwaliteit, kwantiteit, ecologie, veiligheid en neventaken) en gebruiksfuncties. Kern van een watergebiedsplan is een peilbesluit.

Het goed functionerende gemaal bevindt zich aan de Noordwest kant van de polder.

1.2 Voorgaande vaststelling peilen en waterinrichting

Het algemeen bestuur van het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht heeft in de vergadering van 3 juli 2003 Watergebiedsplan Dorssewaard (peilbesluit en waterinrichtingsplan), een krediet en het verslag van inspraak vastgesteld. Na 2003 is het waterinrichtingsplan op punten verbeterd, verder uitgewerkt en voorbereid ten behoeve van uitvoering. De oplevering van de werken was in 2007.

In de volgende tabel zijn het vigerende peilbesluit en het waterinrichtingsplan (vaststellingsdatum) aangegeven van polder Dorssewaard. Voor het peilbesluit zal een verlenging voor 5 jaar worden aangevraagd omdat de vervaldatum 2013 is.

Peilbesluit	AB Hoogheemraadschap	Goedkeuring door GS Utrecht
Polder Dorssewaard	Goedkeuring door AB Hoogheemraadschap Amstel en Vecht op 3 juli 2003 (besluit AB 03/039-II)	26 augustus 2003

De maatregelen uit het waterinrichtingsplan Dorssewaard zijn allemaal uitgevoerd in de periode 2006 - 2007.

Vreeland Oost

Vreeland oost heeft geen hydrologische relatie met de polder Dorssewaard. Dit deel van Vreeland vormde onderdeel van het watergebiedsplan Hollands Sticht en omstreken, door AGV vastgesteld in 2006. Door het oostelijk deel van Vreeland mee te nemen in het watergebiedsplan Dorssewaard wordt eerder de beperkte kennis van het waterbeheer in dit gebied aangevuld. Hiermee kunnen nu bestaande beheerknelpunten aangepakt worden.

2 Voorverkenning

Dit hoofdstuk beschrijft (per thema) in het kort de conclusies van de ambtelijke voorverkenning in het plangebied. Aan het einde van dit hoofdstuk staat een samenvattende tabel met daarin de geconstateerde opgaven in de polder.

Het beleidskader staat beschreven in bijlage 2 van deze startnotitie.

2.1 Peilen en peilafwijkingen

Er dient een nieuw peilbesluit te worden opgesteld.

- De geldigheidsduur van het peilbesluit is in 2013 verlopen. Daarom zal eerst verlenging worden aangevraagd voor 5 jaar en in deze periode van 5 jaar wordt een nieuw peilbesluit opgesteld en vastgesteld. Onderhavige startnotitie is daar de basis voor.
- Sinds het vorige peilbesluit zijn nieuwe maaiveldhoogtemetingen gedaan (AHN). Aan de hand van deze informatie moeten de vigerende peilen opnieuw beoordeeld worden.

De praktijkpeilen wijken af van de vigerende peilen uit het voorgaande peilbesluit.

2.2 Wateroverlast (NBW)

In 2002 is een faalkansenberekening uitgevoerd waaruit kwam dat de peilgebieden voldoen aan de normen voor wateroverlast. Echter in 2003 zijn de normering en toetsing ingrijpend aangepast, daarom wordt voorgesteld een NBW-toetsing uit te voeren conform de nu geldende eisen. Vanuit beheer is het niet de verwachting dat er een wateropgave is.

2.3 Wateraanvoer en –afvoer

De beheerder ervaart verschillende problemen met betrekking tot de water aan- en afvoer.

- Het inlaatbeheer naar zuidelijk deel peilgebied de Hoge Beek voldoet niet. De inlaat voor het peilvak de Hoge Beek wordt bediend door een particulier. Nagegaan zal worden of een extra inlaat of overname van de particuliere inlaat wenselijk en mogelijk is;
- De wateraanvoer naar het peilvak van de Lage Beek is te traag omdat dit indirect gevoed wordt via de Hoge Beek, via een verbindingswatergang;
- Een duiker bij een particulier is dicht waardoor aanvoer niet mogelijk is.
- In Vreeland Oost liggen duikers in hoofdwatgangen scheef waardoor slechte aan/afvoer.

Om deze knelpunten beter te kunnen beoordelen en om te voldoen aan wettelijke verplichtingen is het noodzakelijk een oppervlaktewateranalyse uit te voeren. Om dit

mogelijk te maken is het opstellen van een waterbalans en een hydraulisch model essentieel.

2.4 Grondwater

Het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR) is een instrument om duidelijk te maken welke verschillende keuzes voor waterpeilen er zijn en wat dit betekent voor de verschillende soorten grondgebruik. Het geeft dus inzicht in hoeverre het grondwaterpeil past bij het grondgebruik. Voor polder Dorssewaard is in 2009 gedeeltelijk een inhaalslag GGOR uitgevoerd. Om voor het hele plangebied een geactualiseerde GGOR beschrijving te hebben gebaseerd op een verbeterde modellering, zal een nieuwe GGOR analyse uitgevoerd worden.

2.5 Waterkwaliteit en ecologie

Ecologisch gezien is de polder onvoldoende in beeld. Zo zijn de waterkwaliteitsmeetpunten en vegetatiegegevens nog onvoldoende om een representatief beeld van de ecologische kwaliteit en potentie van de polder te krijgen. Hiervoor zal de landelijke handreiking voor het opstellen van KRW-doelen voor overige wateren zal de polder geanalyseerd worden. Daarbij zullen de ecologische sleutelfactoren in beeld gebracht waarmee de waterkwaliteit en ecologische kwaliteit zo nodig kunnen worden verbeterd.

2.6 Beheer en onderhoud

De volgende knelpunten zijn naar voren gekomen tijdens de watersysteemanalyse.

1. In Vreeland Oost is er een baggerachterstand in de hoofdwatgangen in het dorp. In 2004/2005 is er gebaggerd. De verbindingswatgang tussen Hoge Beek en Lage Beek echter niet. De hoofdwatgangen staan voor 2015 ingepland om weer te baggeren.
2. Een belangrijke verbindingsloot tussen twee hoofdwatgangen is niet opgenomen in de legger. Dit zal in de jaarlijkse leggerwijziging worden meegenomen.

2.7 Ruimtelijke omgeving

In het gebied spelen de volgende ontwikkelingen:

1. Aan de oostzijde van Vreeland, tussen de Vecht en de N201, hebben provincie Utrecht en de gemeente op een bestaand agrarisch perceel aan de Kleizuwe woningbouw gepland. In het kader van planadvies is Waternet hierbij betrokken. Het bestemmingsplan hiervoor is goedgekeurd.
2. Aan de westkant van de polder Dorssewaard aan de Vecht speelt een initiatief om een jachthaven te ontwikkelen. In het kader van planadvies is Waternet hierbij betrokken.
3. De situatie van de riooloverstorten in Vreeland Oost is onvoldoende bekend. Indien de emissies een kwaliteitsprobleem veroorzaken moet Waternet i.o.m. de gemeente tot een oplossing komen.

2.8 Communicatie

Op dit moment is de relatie tussen de gebruikers het gebied en de medewerkers van Waternet redelijk. De watersysteembediener ontvangt regelmatig meldingen. De signalen uit deze meldingen vormen mede input voor deze startnotitie.

In bijlage 1 staat opgenomen met welke partijen er contact is geweest tot op heden.

2.9 Samenvatting opgaven in de polder Dorssewaard

Voor deze polder wordt een regulier watergebiedsplan opgesteld, waarbij alle aspecten van het waterbeheer in samenhang met het gebruik en de gebruikers gezamenlijk worden bekeken.

De onderbouwing van het plan wordt gevormd door een waterbalans, een hydraulische analyse, een NBW-toets, een GGOR analyse, een ecologische analyse en geactualiseerde meetgegevens. Er zal rekening worden gehouden met omgevingsfactoren, zoals ruimtelijke ontwikkelingen en wensen van derden.

Er worden voor deze polder geen grootschalige uitvoeringsmaatregelen of peilaanpassingen ten opzichte van de actuele situatie verwacht. Maar vanwege de noodzaak een goede analyse van het gebied uit te voeren en ten behoeve van het oplossen van gesignaleerde knelpunten zal een regulier watergebiedsplan worden opgesteld. Hetgeen inhoudt een zorgvuldige belangafweging op basis van geactualiseerde informatie.

Thema	Opgave	Opmerking
Peilen en peilafwijkingen	Vaststellen nieuw peilbesluit	Verplichting
Peilen en peilafwijkingen	Afkondigen vigerend peilbesluit	Juridisch niet verplicht, wel gewenst
Wateraan- en afvoer / NBW	Verbeteren inlaat Hoge Beek peilvak	Verantwoordelijkheid AGV
Wateraan- en afvoer / NBW	Verbeteren aanvoer peilvak Lage Beek	Verantwoordelijkheid AGV
Wateraan- en afvoer / NBW	Oplossen knelpunten bij enkele kunstwerken (duikers)	Verantwoordelijkheid AGV
Wateraan- en afvoer / NBW	Verbeteren aanvoer water naar peilgebieden	Verantwoordelijkheid AGV
Wateraan- en afvoer / NBW. Grondwater	Beperkt inzicht in watersysteem (NBW, GGOR en afvoer)	Verantwoordelijkheid AGV
Waterkwaliteit en ecologie	Beperkt inzicht in waterkwaliteit, ecologische toestand en potentie	Verantwoordelijkheid AGV
Beheer en onderhoud	Baggerachterstand Vreeland Oost	Verantwoordelijkheid AGV
Beheer en onderhoud	Watergang niet in legger	Verantwoordelijkheid AGV
Ruimtelijke omgeving	Nieuwe woningbouw kleizuwe	RO ontwikkeling
Ruimtelijke omgeving	Ontwikkeling jachthaven	RO ontwikkeling
Ruimtelijke omgeving	Mogelijk knelpunten riooloverstorten Vreeland	Gemeente

3 Vervolgproces

3.1 Communicatie

Voor een goede planvorming en besluitvorming is het belangrijk om belanghebbenden bij de planvorming te betrekken en een duidelijk beeld te hebben van het draagvlak van het plan/besluit in het gebied. Hieronder volgen de communicatiedoelstellingen en de overzicht van de belangrijkste mijlpalen in het verdere proces.

Uitgangspunt voor de communicatie is het plan zo op te stellen dat dit draagvlak heeft bij een groot deel van de doelgroep. Dit kan beschouwd worden als een vorm van omgevingsmanagement.

Gezien de opgaven in het gebied en de benodigde uit te voeren studies, zoals een NBW analyse, zal ingestoken worden op een regulier watergebiedsplan. Met daarin een belangenafweging tussen alle waterbelangen (kwaliteit, kwantiteit, ecologie, veiligheid en neventaken) en gebruiksfuncties. Hierbij past een regulier communicatietraject De volgende communicatie activiteiten worden voorgesteld conform de vastgestelde toolkit watergebiedsplannen:

- Gezien de beperkte grootte van de polder wordt het niet zinvol geacht om een klankbordgroep te starten.
- Belanghebbenden en bewoners worden (per brief of eventueel persoonlijk) geïnformeerd en gevraagd om input voor het plan. Dit zal gebeuren middels een inventarisatieavond.
- Er volgt een terugkoppeling over wat we (wel en niet) doen met de input.
- Belanghebbenden en bewoners die persoonlijk geraakt worden door de plannen, worden ook persoonlijk benaderd en geïnformeerd.
- Daarnaast zal er bilateraal contact zijn met belanghebbende organisaties, zoals gemeente(n), provincie en LTO.

Een aandachtspunt bij de communicatie het afstemmen met initiatieven van derden voor benutten van lokale kansen.

3.2 Planning

- 2^e en 3^e kwartaal 2013: nadere inventarisatiefase incl. inventarisatieavond
- 4^e kwartaal 2013: knelpuntenanalyse
- 4^e kwartaal 2013 en 1^e kwartaal 2014: keuze peilen en oplossing knelpunten & voorstel maatregelen en peilen en terugkoppeling naar gebied
- Begin 2014: afronden rapportage
- 1^e helft 2014: start besluitvorming en inspraakproces
- 2^e helft 2014 tot in 1^e helft 2015: zo nodig aanpassingen plan, vaststellingsprocedure en vaststelling watergebiedsplan

3.3 Financiën

De kosten voor de planvorming worden gefinancierd uit de exploitatie. Voor de maatregelen zal een krediet worden aangevraagd ten tijde van het vaststellen van het watergebiedsplan

Er worden geen grote ingrepen in het watersysteem verwacht, gezien de ervaring van Waternet dat het een robuust, goed functionerend watersysteem is. De verwachting is dan ook dat de uitvoeringskosten per hectare laag zullen zijn .

Bijlage 1 Deelnemers ambtelijke voorverkenning

- Afdeling Beheer, Watersysteem
- Afdeling Beleid, Planvorming en Realisatie, Watersysteem
- Team Vergunningverlening, Klant Markt en Relaties
- Team Onderzoek en Advies, TOP
- Team Groen en Techniek, Watersysteem
- Team Planadvies, Klant Markt en Relaties

Bijlage 2   Beleid

Het beleid is vastgelegd in het Waterbeheerplan AGV, overige beleidsnota's AGV en beleidsplannen van hogere overheden. Hieronder zijn alleen de beleidszaken opgenomen die relevant zijn voor het plangebied en waaruit opgaven voor het plangebied volgen.

Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) actueel

De klimaatverandering leidt tot een grilliger klimaat met hogere pieken in neerslag en droogte. Daarom worden hoge eisen gesteld aan de mogelijkheden om water vast te houden, (elders) te bergen of af te voeren. Het NBW geeft normen voor de kans op wateroverlast in regionale watersystemen. De watersystemen in het plangebied worden hieraan getoetst; kunnen ze de neerslag verwerken die de komende decennia wordt verwacht? Waar dit niet het geval blijkt, moeten de oplossingen daarvoor binnen hetzelfde gebied worden gezocht (vasthouden en bergen).

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW is een Europese richtlijn ter verbetering van de waterkwaliteit. De KRW dient voor het bereiken van een goede chemische en ecologische toestand van grond- en oppervlaktewaterlichamen. De provincie legt de ecologische doelen vast. Binnen het plangebied liggen er geen KRW-waterlichamen. Het watersysteem binnen de polder zal waarschijnlijk gaan behoren tot het watertype overige wateren. Voor dit watertype zijn echter nog geen doelen opgesteld.

In 2012 verschijnt er een handreiking voor het opstellen van KRW-doelen voor overige wateren, zoals poldersloten. Deze handreiking biedt een kader voor het afleiden van KRW-doelen. Het afleiden van de doelen voor de polders binnen het beheergebied van AGV moet dan nog plaatsvinden. Voorgesteld wordt dit onderdeel te laten zijn van het planproces van het watergebiedsplan. Na het afleiden van de KRW-doelen voor overig water kan de ecologische toestand getoetst worden met behulp de KRW-maatlatten.

De omliggende boezemwateren, de Vecht en de Wijde Blik, zijn KRW-waterlichamen (en onderdeel van de EHS).

Provinciaal Waterplan Utrecht

In het plangebied bevinden zich geen TOP-gebieden of waterparels.

Waterbeheerplan AGV 2010-2015

De kaart geeft de watergebruiksfuncties voor dit gebied aan (WBP AGV 2010-2015). De polder heeft de functie

landbouw met natte natuurwaarden.

Langs de Vecht loopt een natte ecologische verbindingzone. Voor de keringen langs de Vecht loopt tegelijk met dit plan een dijkverbeterings-project.

Verklaring

Watergebruiksfuncties

- Natte ecologische verbindingzone
- Boezem
- Recreatieplas (gemotoriseerd varen toegestaan)

Landgebruiksfuncties

- Infrastructuur
- Stedelijk
- Landbouw
- Landbouw met natte natuurwaarden
- Weidevogelgebied

Op kaart "Planning Watergebiedsplannen" is voor de polder Dorssewaard 2013 als planperiode aangegeven.

Gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR)

Voor een optimale afstemming van peilen en gebiedsfuncties, is in de provinciale waterplannen

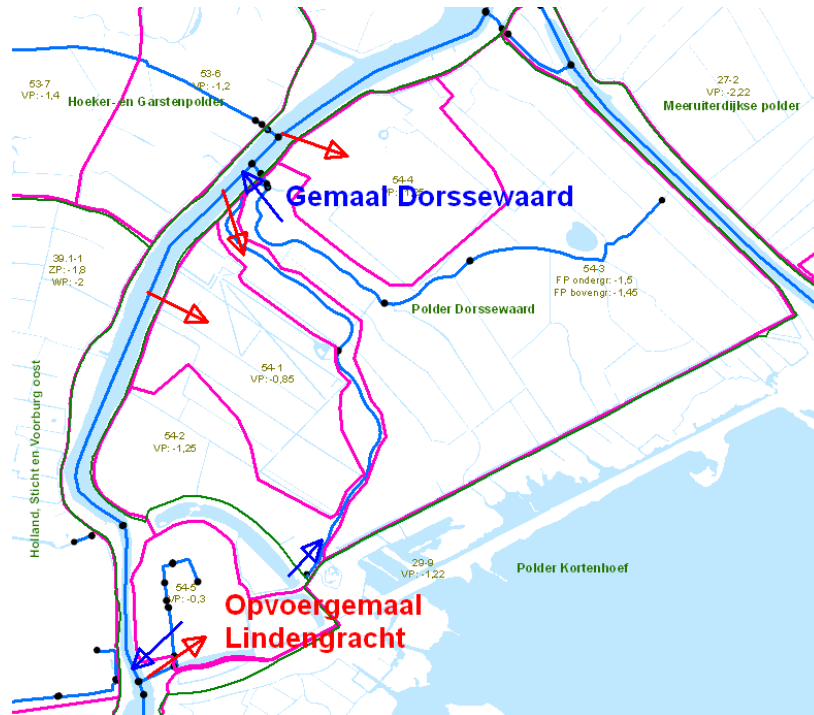
de procedure voorgeschreven voor het "gewenste grond- en oppervlaktewaterregime". De nieuw te nemen peilbesluiten moeten invulling geven aan deze GGOR-procedure. Hiermee wordt bepaald welke waterstanden het beste passen bij de verschillende functies in het gebied. De verschillende watergerelateerde belangen worden hierdoor op een meer expliciete manier afgewogen en gecombineerd dan bij peilbesluiten van 10 jaar geleden. Bij de voorbereiding van het peilbesluit wordt daarbij – naast de drooglegging – ook nadrukkelijker naar de grondwaterstanden gekeken. De verplichtingen die voortvloeien uit de KRW en de Vogel- en Habitatrichtlijnen (VHR) vormen aanvullende randvoorwaarden voor het proces voor de totstandkoming van een GGOR. Ook de gevolgen voor de functiegeschiktheid van gronden worden erbij betrokken.

Natura 2000

De polder Dorssewaard is geen Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Oostelijke Vechtplassen (waaronder de Wijde Blik).

Bijlage 3 Kaarten gebied

Kaart watersysteem polder Dorssewaard

- blauwe lijn => hoofdwatergang
- paarse lijn => peilvakgrens
- rode pijl => inlaat

Topografische kaart met kwaliteitsmeetpunten in polder Dorssewaard

